

شناسایی در نبردهای جدید

مجید کشمیری^۱

چکیده

شناسایی به فعالیتهای هدایت شده ای اطلاق می شود که به منظور جمع آوری اخبار مربوط به دشمن و منطقه عملیات انجام می شود، این اقدام شامل مراقبت به معنی دیده بانی منظم توسط کلیه امکانات موجود می باشد. اطلاعات به دست آمده از این طریق فرمانده را قادر می سازد تا به نحو صحیح طرحریزی نموده، تصمیم گرفته و دستورات لازم را صادر نماید. پیشرفت فناوری در امر شناسایی باعث شده است که مفهوم سنتی مرزبندی بین منطقه نبرد و پشت جبهه به شدت دگرگون شود، استفاده از ابزار مدرن جهت شناسایی چند خصوصیت بارز را برای دارندگان آن به ارمغان آورده است که عبارتند از:

- ۱) ایجاد عمق استراتژیک جهت شناسایی و توأم نمودن آن با عملیات تاکتیکی.
  - ۲) انتقال اطلاعات دقیق، لحظه به لحظه و سریع به مراکز فرماندهی.
  - ۳) حفظ حداکثر فاصله از هدف قبل از تصمیم به درگیری
  - ۴) برقراری نوعی از تماس با دشمن ضمن داشتن حداکثر فاصله جغرافیایی.
- در این نوشتار سعی شده است نمونه هایی از وسایل و تجهیزات مدرن بکار گرفته شده و روش جمع آوری اطلاعات نظامی توسط این سامانه ها بیان گردیده امید است با مطالعه آن نگرش جدیدی در دشمن شناسی و بکارگیری اقدامات شناسایی و ضد شناسایی ایجاد گردد. با توجه به خصوصیات فیزیکی (واکنش در مقابل تابش طیف الکترومغناطیس) می توان ضمن بکار بستن اقدامات مناسب ضد شناسایی و فریب، درک اطلاعات لازم از هدف ها نیز موفق بود.

واژه های کلیدی: شناسایی، عوارض زمین، عملیات ویژه، پهپاد، تک تیرانداز

مقدمه

به بازی شطرنج فکر کنید اما فرض کنید که به شما اجازه نمی دهند دائما مکان همه مهره ها را نگاه کنید یا چشم های شما را ببندند و یک شخص ثالث موقعیت بازی را به شما اطلاع دهد • بله شما در تاریکی هستید!

یک شطرنج باز باید دائما بداند که بازی چگونه پیش می رود ، درچنین شرایطی باید با قوانین و حدسیات بازی کرد. نگاه کردن به چهره حریف شاید اندکی گره گشا باشد. درجنگ شناسایی چیزی شبیه دیدن صفحه بازی و بازیگر حریف است. شناسایی یک روش تاکتیکی برای آگاهی از مواضع دشمن، تحرکات یا نقشه های او ، وقوف برعوارض زمینی و وضعیت آب و هوای جایی است که امکان دارد نبرد در آن رخ دهد •

تا قرن های متمادی ، شناسایی توسط تعداد محدودی از پیش قراولان سواره نظام که جلوتر از بدنه اصلی سپاه حرکت می کردند • انجام می شد • تنها ابزار تخصصی در دسترس ، دوربین تک چشمی یا دوربین صحرایی دو چشم بود ، چنانچه پیش قراولان دشمن را می دیدند ، تاجائی که امکان داشت به سرعت برای انتقال اطلاعات با اسبهایشان به عقب می تاختند ، دوچرخه برای سالهای انتهای قرن نوزدهم وسیله ای مطلوب برای انتقال اطلاعات بشمار می رفت ، زیرا گروه های دوچرخه سواره سریع ساکت و بسیار پر تحرک بودند ، با این حال کار شناسایی با توسعه و گسترش موتورهای درون سوز و ارتباط رادیویی به شکل شگفت انگیزی دگرگون شد • درجنگ جهانی اول استفاده از زره پوش و موتورسیکلت بطور وسیع جهت شناسایی گسترش یافت • در خلال سالهای ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۳ سربازان آلمانی شیوه شناسایی زرهی را ابداع کردند ، آنها در حالیکه جلوتر از همه می رفتند ، پلهای بی دفاع ، معبرهای موجود در مناطق مین گذاری شده و نقاط ضعف مواضع و

استحکامات دفاعی را می‌یافتند، این اطلاعات ارزشمند توسط بی‌سیم به عمده قوا منتقل می‌شد تا آنها با آگاهی کافی اقدامات لازم را بعمل آورند.

شناسایی مدرن یا تحول در فناوری :

شناسایی از راه زمین، دریا، هوا، فضا و با استفاده از مجموعه گسترده‌ای از حس‌گرها برای جمع‌آوری اطلاعات درباره دشمن، نقشه‌ها و نیروهای او انجام می‌شود.

دوربین‌های مدرن و حس‌گرهای دقیق قادر به تولید تصاویری واضح از هدفها بوده و دسترسی به تمام نقاط را امکان‌پذیر ساخته‌اند. یکی از جالب‌ترین روشهای شناسایی در شب در هواپیماهای A-10 نیروی هوایی امریکا بکار گرفته شده است، این هواپیما اصلاً سیستمی که بتواند در شب ببیند، ندارد ولی موشک ماوریک حمل می‌کند که می‌تواند با کلاهک جستجوکننده خود، تصاویر مادون قرمز بگیرد، این موشک می‌تواند در شب ببیند و آنچه را که می‌بیند در اطاقک خلبان روی صفحه‌ای نمایان سازد. البته وقتی تمام موشکهای هواپیما شلیک شد، دیگر هواپیما نمی‌تواند هدفهای زمینی را ببیند، از آنجائی که دیگر مهمانی ندارد، نیازی به دیدن نخواهد بود.

با پیشرفت فناوری و دسترسی برخی کشورها به سلاحهای دور برد از قبیل موشکهای قاره‌پیمای هواپیماهای بمب افکن دور برد و ناوهای هواپیما بروریز دریایی که قادرند موشکهایی با کلاهک متعارف یا غیر متعارف را با بردی بیش از ده هزار کیلومتر شلیک کنند، مفهوم سنتی خط مقدم و پشت جبهه دستخوش تغییر شده است و بهمین نسبت محدوده شناسایی نیز بسیار متغیر و وسیع تر از گذشته شده است.

در جنگ های جدید گروههای کوچک نظامی که به تجهیزات مناسب مجهز می باشند قادر هستند تاثیر ویرانگری بر ارتشهای بزرگ و کاملاً مسلح بر جای گذارند.

عملیات ویژه :

در جنگ اول آمریکا و عراق چندین تیم الف از گروه پنجم نیروهای ویژه آمریکا، در اجرای ماموریتهای دور برد و شناسایی استراتژیک در امتداد دره رود فرات قرار گرفتند و اطلاعاتی دقیق از حرکت و جابجایی نیروی احتیاط عراق و موقعیت پدافند در عمق آنها را در دسترس فرماندهان هدایت کننده قرار دادند. این اطلاعات برای انتقال سریع سپاه هیجدهم هوابرد به فرات حیاتی بود.

پروژه M₂C₂ (mobil modular command & control) :

صنایع تسلیحاتی پاسیفیک تکنولوژی آمریکا، سامانه ای را با بهره گیری از فناوری پیشرفته نظام و طراحی ارائه نموده که فرماندهی را از مسیر و محل حرکت دشمن مطلع می سازد، به این ترتیب فرماندهان می توانند این فناوری که موسوم به (M₂C₂) است، به منظور اخذ تصمیم در مورد عقب نشینی، پیشروی و یا درخواست آتش پشتیبانی هوایی و توپخانه استفاده نماید. سامانه مورد اشاره روی خودروهای چند منظوره (Humvee) نصب می شود و نحوه عمل آن بر اساس تامین ارتباط از طریق ماهواره بوده و نیروهای مامور شناسایی، با استفاده از این وسیله می توانند با سایر همزمان و مرکز فرماندهی از فاصله دور ارتباط برقرار نمایند.

پهپاد های جدید:

انگلستان اقدام به طراحی و ساخت نسل جدیدی از هواپیماهای بدون سرنشین عمود پرواز و عمود فرود مجهز به ملخ کانالی نموده است، این پرنده مورد استفاده نیروهای زمینی قرار می گیرد.

امارات متحده عربی نیز در نظر دارد جهت شناسایی از تعدادی هواپیماهای بدون سرنشین که توسط مرکز تحقیقات و توسعه این کشور با همکاری شرکت شیل اتریش طراحی شده است استفاده نماید. این پهپاد که «S-199» نام دارد می تواند بصورت عمودی نشست و برخاست انجام داده و قادر است ۲۵ کیلوگرم تجهیزات را به مدت ۶ ساعت حمل نماید. بنا به ادعای مدیر شرکت مذکور علاوه بر امارات، آمریکا نیز در ردیف خریداران پهپاد مورد اشاره می باشد. دومین نمونه پرنده بی سرنشین «APID-55» می باشد که با قدرت حمل تجهیزات و سوخت به وزن ۴۲ کیلوگرم با مداومت پرواز ۶ ساعت، مراحل نهایی ساخت خود را طی می کند. این پرنده با همکاری شرکت سوئدی یوروسیب تولید می شود. آخرین نمونه هواپیمایی بدون سرنشین «YABHON-M» به وزن ۲۵۶ کیلوگرم است که با مداومت پرواز ۱۳/۵ ساعت و سقف پرواز ۵۵۰۰ متر قادر است ۵۲ کیلوگرم بار و تجهیزات را حمل نماید هر سه نمونه پهپادهای فوق الذکر بعنوان ابزارهای شناسایی یگان های زمینی مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

سامانه رزم زمینی آینده (future tense) fcs:

سال ۱۹۹۹ نیروی زمینی امریکا ماموریت یافت که روش جنگیدن خود را عوض کند روشی که در آن بجای تکیه بر نیروی انسانی وزره، از سامانه هائی استفاده می شود که در آن از سرعت و اطلاعات برای شکست نیروی متخاصم استفاده خواهد شد. این پروژه که «FCS» نامیده می شود شامل سامانه های شناسایی و عملیاتی همزمان است، یک تیپ از نیروی زمینی امریکا در سال ۲۰۰۷ اولین عناصر «FCS» را دریافت خواهد کرد، بخشی از این سامانه که وظیفه شناسایی در منطقه نبرد را بعهده دارد شامل ۲ دستگاه حس گر است که یکی قادر است تحرک در یک ساختمان را کشف نمایند و دیگری قادر است حرکت وسایل نقلیه و سربازان را در یک میدان نبرد به وضوح دریافت تشعشعات رادیو اکتیو حس کند.

کشف تک تیرانداز:

یکی از مشکلات سربازان امریکایی در درگیریهای افغانستان و عراق، شناسایی تک تیراندازان عراقی و افغانی می باشد، این مشکل وقتی حادث می شود که نیروها در مناطق تجمع می باشند و به واسطه صداهای ناشی از حرکت خودروها و یا عوامل انسانی دیگر، شنیدن صدای اسلحه تک تیرانداز بسیار مشکل و یا حتی غیر ممکن می شود و در نتیجه مقابله با آن امری سخت و درد سرآفرین می گردد واحد تحقیقات پنتاگون با همکاری شرکت (BBN) اقدام به ساختن سامانه سیاری بنام بومرننگ نموده است، این سامانه قادر است در شرایط جوی مختلف، زمینهای باز یا مناطق شهری، در توقف یا در حال حرکت محل تک تیرانداز را شناسایی نماید، حسگر اصلی بومرننگ از ۷ میکرفن که به روی دیگری نصب شده اند تشکیل می گردد. این وسیله انرژی مافوق صوت حاصل از شلیک گلوله یا امواج مافوق صوت ناشی از خروج هوا از دهانه لوله اسلحه را شناسایی نموده و توسط علائم صوتی یا تصویری،

کاربران را در مدتی کمتر از دو ثانیه آگاه ساخته و آنها را آماده عکس العمل می نماید ۴.

اشکال بزرگی که این وسیله دارد اینست که بعد از شلیک، تیرانداز را کشف می کند و این مطلب رزمندگان با انگیزه قوی را که تصمیم به انهدام دشمن می گیرند، و او با از دست دادن جان خود نمی تواند از حرکت باز دارد ۵.

نتیجه:

۱) قدرت یک یگان نظامی در آینده تا حد زیادی با میزان حسگرهایی که در اختیار دارد سنجیده می شود ۵.

۲) باید از حالت انفعالی خارج شد، چون کشورهای پیشرو با بکارگیری مراکز تحقیقاتی و صنعتی و هزاران دانشمند مشغول تحقیق در مورد استفاده عملی از علوم می باشند و کم توجهی به شناسائی مدرن و دلخوش کردن به ابتکارات ساده و سنتی اقدامات نا هماهنگ موجب ایجاد خسارت های زیادی در آینده خواهد شد.

۳) عدم دقت در شناسائی و توجه صرف به کارایی نیروی رزمی در مرحله تثبیت و پس از جنگ منظم عواقب فاجعه انگیزی برای مهاجم دارد و این مسئله در عراق به خوبی نمایان است.

۴) سامانه FCS نیروی زمینی ایالات متحده که به تجهیزات سبک تاکید دارد (تانکهایی به وزن ۲۴ تن) در مقابل وسایل انفجاری چریکها در عراق که تانک ۷۰ تنی آبرامز را منهدم می کند دچار چالش است ۵.

منابع:

- ۱) قاولر، ویل، ۱۳۸۱، فصلنامه اسلحه و جنگ افزار در دوران جدید، تهران، انتشارات دلهم
- ۲) چادویک، فرانک، ۱۳۷۶، حقایق از جنگ خلیج فارس، تهران، معاونت طرح و برنامه نزا
- ۳) اداره دوم سماجا، ۱۳۸۵، ماهنامه صف (نگاهی به جهان مسلح)، تهران، سازمان عقیدتی سیاسی آجا
- ۴) سجادی، علی، ۱۳۸۵، ماهنامه صف (سامانه رزم زمین آینده) تهران، سازمان عقیدتی سیاسی آجا